

13.10.2021

Diaari 129/010/2021
DARK 21/010/127

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan
kunta- ja terveysjaosto

**Lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022
(HE 146/2021 vp)**

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaosto on pyytänyt Kansaneläkelaitokselta (Kela) asiantuntijalausuntoa koskien hallituksen esitystä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022 (HE 146/2021 vp) teemana opiskeluterveydenhuollon tilanne, Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) tehtävien laajentuminen, palveluiden ja resurssien riittävyys.

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019, opiskeluterveydenhuoltolaki) 16 §:n mukaan eduskunta päättää vuosittain opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kustannuksista ja valtion rahoituksesta valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä. Hallituksen esityksessä on esitetty valtion rahoitusosuuksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon kustannuksista 65,8 milj. euroa. Esitys ei sisällä opiskeluterveydenhuoltolain 16 §:n mukaista päätöstä opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävien kustannusten määrästä. Kelan käsityksen mukaan valtion talousarvion tulisi sisältää valtion rahoitusosuuden lisäksi myös päätös opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kustannuksista. Kelan käsityksen mukaan opiskeluterveydenhuoltolain 16 §:n mukaisilla opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävillä kustannuksilla tarkoitetaan opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävää opiskelijakohtaista kustannusta sekä arviota opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista.

Opiskeluterveydenhuoltolain 14 §:n 2 momentin mukaan opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävät kokonaiskustannukset muodostuvat opiskelijalle annettavien opiskeluterveydenhuollon palvelujen opiskelijakohtaisesta hyväksyttävästä kustannuksesta kerrottuna läsnä olevaksi ilmoittautuneiden korkeakouluopiskelijoiden määrällä. Vuonna 2022 läsnä olevaksi ilmoittautuneiden opiskelijoiden määrä saadaan tietää lopullisesti vasta vuoden 2023 alussa. Opiskeluterveydenhuollon kokonaiskustannuksia ei voida määritellä ennen kuin vuonna 2022 läsnä olevaksi ilmoittautuneiden opiskelijoiden lopullinen määrä on tiedossa, sillä kokonaiskustannukset lasketaan kertomalla opiskelijakohtainen hyväksyttävä kustannus läsnä olevaksi ilmoittautuneiden opiskelijoiden määrällä. Valtion talousarviossa opiskeluterveydenhuoltolain 16 §:n mukaisesti päätettävän opiskeluterveydenhuollon kokonaiskustannusten määrän tulee siten olla arvio. Opiskeluterveydenhuollon opiskelijakohtaisen hyväksyttävän kustannuksen on kuitenkin katsottu pysyvän vuosittain vakaana ja tästä syystä opiskeluterveydenhuoltolakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 145/2018) on todettu, että eduskunnan kustannuslaskelman pohjana hyödynnetään opiskelijakohtaista kustannusta.

Kela maksaa korvauksen YTHS:lle opiskeluterveydenhuollon palvelujen tuottamisesta aiheutuvista kustannuksista. Korvaus perustuu opiskelijakohtaiseen hyväksyttävään kustannukseen ja arvioon opiskelijamäärästä. Korvauksen määrä tarkistetaan

lopullisen opiskelijamäärän mukaisesti. Lopullinen opiskelijamäärä on kevät- ja syyslukausien opiskelijamäärien keskiarvo (Opiskeluterveydenhuoltolaki 22 §).

Kelan YTHS:lle vuoden 2022 aikana maksama korvauksen määrä tarkistetaan vuoden 2023 alkupuolella vuoden 2022 lopullisen opiskelijamäärän mukaisesti. Tarkistuksen yhteydessä todetaan vuonna 2022 läsnä olevaksi ilmoittautuneiden opiskelijoiden lopullinen määrä. Lopullinen opiskelijamäärä kerrotaan hyväksyttävällä opiskelijakohtaisella kustannuksella, josta muodostuvat opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävät kokonaiskustannukset ja lopullinen korvauksen määrä. Korvauksen lopullisen määrän mukaisesti YTHS:lle maksetaan tarvittaessa lisää korvausta tai osa korvauksesta peritään takaisin.

Kelassa tehtävä korvauksen määrän tarkistaminen perustuu siten lopullisen opiskelijamäärän keskiarvoon ja eduskunnan päätökseen hyväksyttävästä opiskelijakohtaisesta kustannuksesta. Kelan näkemyksen mukaan hyväksyttävien kokonaiskustannusten määrää ei ole mahdollista määrittää pelkän valtion rahoitusosuuden perusteella, vaan eduskunnan tulee päättää talousarvion vahvistamisen yhteydessä myös opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Kelan käsityksen mukaan valtion vuoden 2022 talousarviossa tulisi opiskeluterveydenhuoltolain 16 §:n mukaisesti päättää opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävän opiskelijakohtaisen kustannuksen määräksi 311,45 euroa ja hyväksyttävien kokonaiskustannusten arvioiduksi määräksi 83,8. milj. euroa.

Kelan käsityksen mukaan esitetty valtion rahoitusosuuden määrä 65,8 milj. on riittävä varmistamaan opiskeluterveydenhuoltolain 17 §:n 3 momentin mukainen opiskeluterveydenhuollon rahoitus valtion varoista (77 prosenttia opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista).

Laati: Erika Juutinen

Reija Jääskeläinen
Keskuksen päällikkö

Mia Helle
Lakiyksikön päällikkö